

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerea başcanului UTA Gagauz Yeri

Raport nr. 5
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

Proiectul “**Alegeri Libere și Corecte pentru Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei (Gagauz-Yeri)**” este finanțat de Fundația Eurasia, Reprezentanța în Moldova cu surse ale Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Agenției Suedeze pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională (SIDA/ASDI) și ale Fondului Național pentru Democrație, SUA.

Realizarea acestui proiect este posibilă datorită sprijinului financiar acordat de poporul american prin Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția USAID sau guvernului american.

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: monitorizarea și informarea opiniei publice referitor la comportamentul mass-media în perioada electorală pentru alegerea bașcanului UTA Gagauz Yeri.

1.2 Perioada de monitorizare – 9 octombrie 2006 – 17 decembrie 2006 – cuprinde campania electorală cu două tururi de scrutin.

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- forma de proprietate (publică și privată)
- audiența/ impactul
- limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV

Moldova 1, NIT, TV Găgăuzia

Radio

Radio Moldova, Radio Găgăuzia

Presa scrisă

„Nezavisimaia Moldova”, „Vesti Gagauzii” (Comrat), „Znamea” (Ciadîr-Lunga), „Stolița Comrat” (Comrat), „Panorama” (Vulcănești), „Nastoiășcee Znamea” (Ciadîr-Lunga).

1.5 Orarul monitorizării

TV

Luni-vineri

06:30 – 09:00 și 17:00 – 22:30

Sîmbătă-duminică

06:30 – 22:30

Radio

Luni-duminică

06:00 – 24:00

1.1 Cadrul metodologic

Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare (OICGLE) “Articolul 19”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: 1) folosirea unui spectru larg de indicatori cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica, circumstanțele mediatizării, subiecții știrilor, frecvența și durata aparițiilor anumitor persoane în buletinele de știri, sursele știrilor. 2) componenta calitativă mai dezvoltată decât în alte metodologii, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Aceasta se face prin metode calitative, care includ evaluarea contextului și a factorilor care influențează comportamentul mass-media: fiecare știre este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau

defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat, atunci se consideră că e vorba despre un dezechilibru.

1.7 Echipa

Proiectul este realizat de către Asociația Presei Independente (API), în parteneriat cu Centrul Independent de Jurnalism (CIJ), în cadrul proiectului „Alegeri Libere și Corecte pentru Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei (Gagauz–Yeri)”.

2. Candidați înregistrați de către Comisia Electorală Centrală a UTA Gagauz Yeri pentru alegerile bașcanului:

Gheorghe Tabunșcic, independent
Alexandr Stoianoglo, independent
Nicolai Dudoglo, independent
Mihail Formuzal, independent

3. Concluzii generale

Radio și TV

Pe parcursul celei de a doua jumătăți ale lunii noiembrie, posturile publice cu acoperire națională – *TV Moldova 1* și *Radio Moldova*, dar și postul privat cu acoperire națională - *NIT* au preferat, ca și în prima jumătate a lunii, să se implice cât mai puțin în alegerile din Autonomia Găgăuză. Însă, în ultimile zile ale campaniei electorale, toate trei posturi au deviat de la poziția de neimplicare, difuzând câteva știri care l-au favorizat, indirect, pe actualul bașcan Gh. Tabunșcic. E vorba despre aprecierea pozitivă pe care o dă președintele Voronin relațiilor stabilite în ultimii patru ani între autoritățile centrale și autoritățile regionale din Gagauz Yeri.

De menționat că și politica editorială de neimplicare în campania electorală îl avantajează pe actualul bașcan, alegătorul rămânând neinformați în privința celorlalți candidați.

În schimb posturile regionale – *Radio și TV Găgăuzia* au reintensificat difuzarea știrilor cu favorizare directă și indirectă a lui Gheorghe Tabunșcic, ignorându-i pe contracandidații acestuia. Cu excepția lui Tabunșcic, imaginea nici a unui candidat nu apare în știrile difuzate de *TV Gagauzia*. De altfel, și în buletinele de știri difuzate de *Moldova 1* și *NIT* pe durata campaniei electorale din Autonomia Găgăuză a apărut doar imaginea actualului bașcan.

În același timp, la ambele posturi se atestă o creștere a volumului publicității electorale, a materialelor de educație electorală, elaborate cu asistența Ladom și Adept, dar și a emisiunilor de dezbateri.

Din păcate, *TV Găgăuzia* a organizat dezbaterile între orele 16.00-17.00, când o mare parte din alegători se află la locurile de muncă. Actualul bașcan nu a participat la dezbateri. În ultimile zile,

ca și posturile cu acoperire națională, *TV Gagauzia* a difuzat reportajul cu participarea președintelui V. Voronin, care menționează conlucrarea fructuoasă din ultimii ani între puterea centrală și executivul din Găgăuzia, favorizându-l indirect pe actualul bașcan.

TV Găgăuzia a mai pus pe post trei emisiuni de opinie, în care era lăudat Gh. Tabunșcic și criticați dur M. Formuzal și, în una din emisiuni, N. Dudoglo. Materialele respective au fost evidențiate prin semnal video și sonor – Alegeri 2006, dar lipsea orice referință la autorii acestora. În ultimele trei zile ale campaniei electorale *Radio Gagauzia* nu a mai organizat dezbateri între candidați, dar a difuzat un reportaj cu privire la relansarea sectorului agrar în s. Cotovsc, grație suportului administrației găgăuze.

Presa scrisă

În perioada 18 noiembrie – 1 decembrie 2006, majoritatea ziarelor supuse monitorizării – *Nezavisimaia Moldova*, *Vesti Gagauzii*, *Znamea* se mențin sau revin pe poziția favorizării actualului bașcan Gheorghe Tabunșcic, trecându-i cu vederea pe ceilalți candidați.

Singura excepție: ziarul independent „Nastoiiascee Znamea” (Ceadâr-Lunga) își intensifică critica la adresa actualului bașcan și îl promovează pe Mihail Formuzal, actualul primar al orașului Ceadâr-Lunga.

În ansamblu, ca și în perioadele precedente de monitorizare, atât audovizualul, cât și presa scrisă se arată preocupată de lăudarea unui singur candidat, ignorându-i pe concurenții acestuia.

4. Datele monitorizării

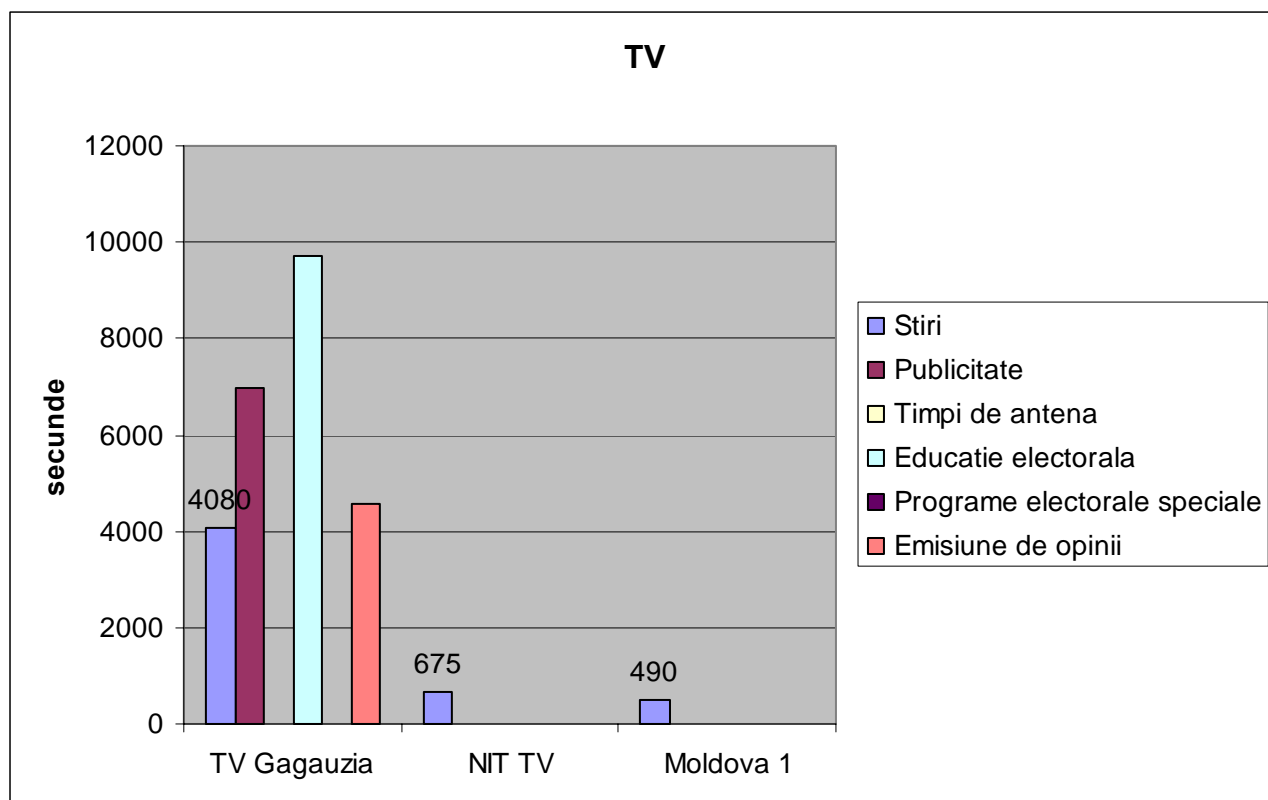
4.1 Implicarea în campania electorală

4.1.1 Radio și TV

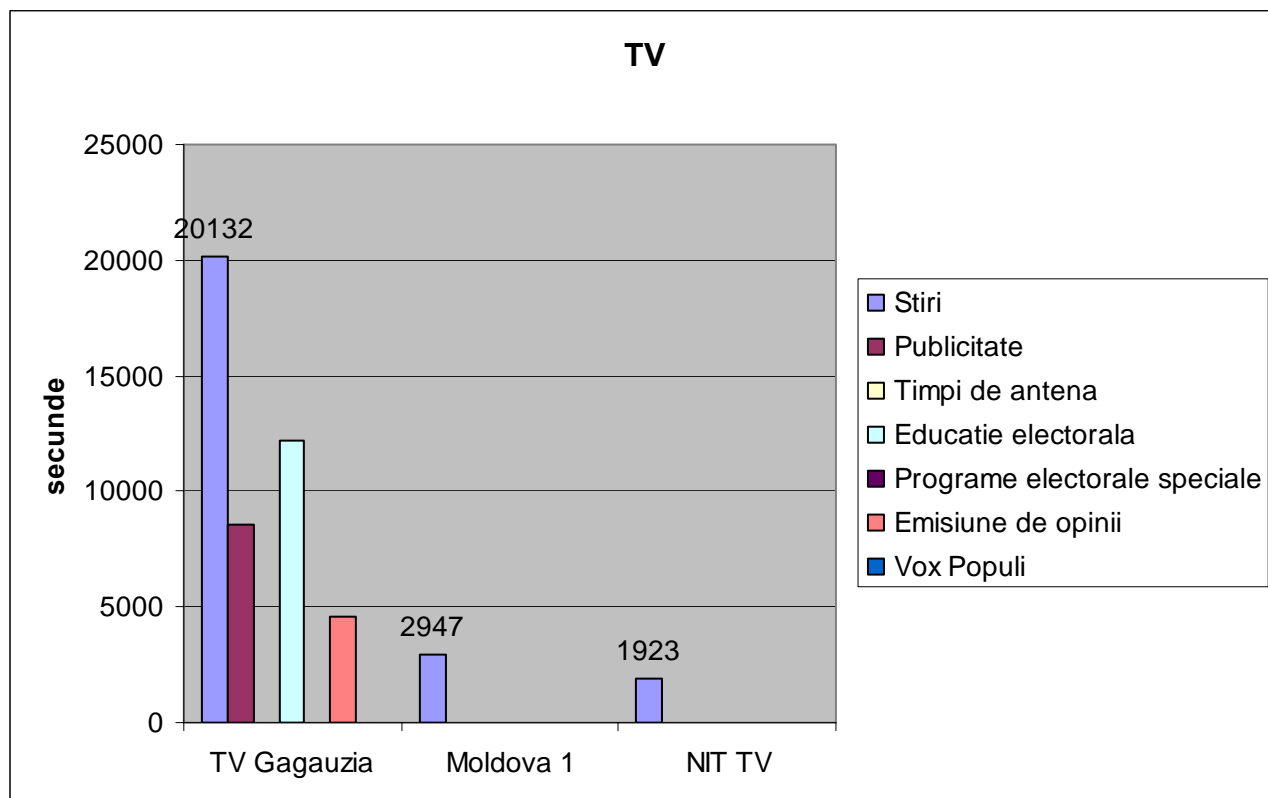
În perioada 18 noiembrie – 1 decembrie 2006, se atestă dezangajarea posturilor cu acoperire națională *TV Moldova*, *Radio Moldova* și *NIT*. Cu excepția *Radio Moldova*, care a mai difuzat două știri despre procesul electoral din Gagauz Yeri, aceste posturi s-au referit la alegerile bașcanului doar în ultimele trei zile de campanie electorală.

În perioada respectivă, la *TV Găgăuzia* și *Radio Găgăuzia* se atestă o creștere semnificativă a volumului publicității și educației electorale. De menționat că la *TV Găgăuzia* se menține practica insertării publicității electorale în programe de cultură (filme artistice, emisiuni muzicale). În ultimele zile de campanie electorală la *TV Gagauzia* se atestă difuzarea de emisiuni de opinie. Însă, și *TV Gagauzia* și *Radio Gagauzia* sistează dezbaterile electorale.

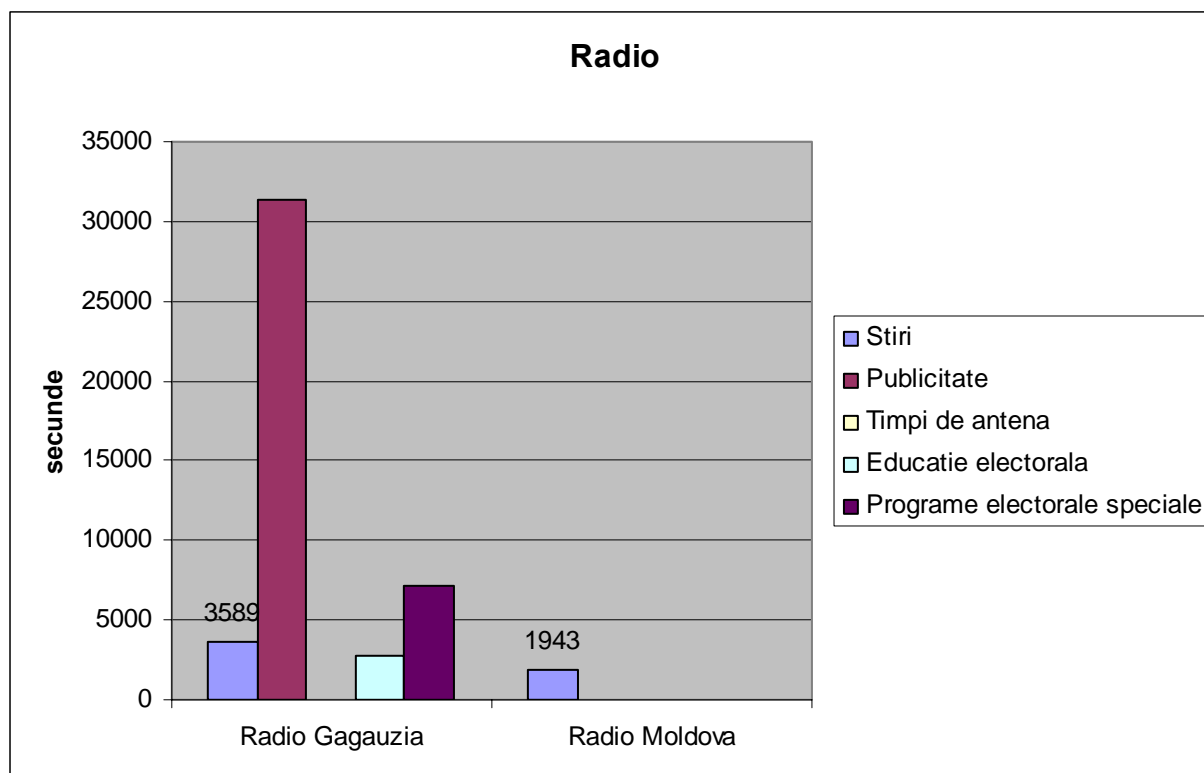
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

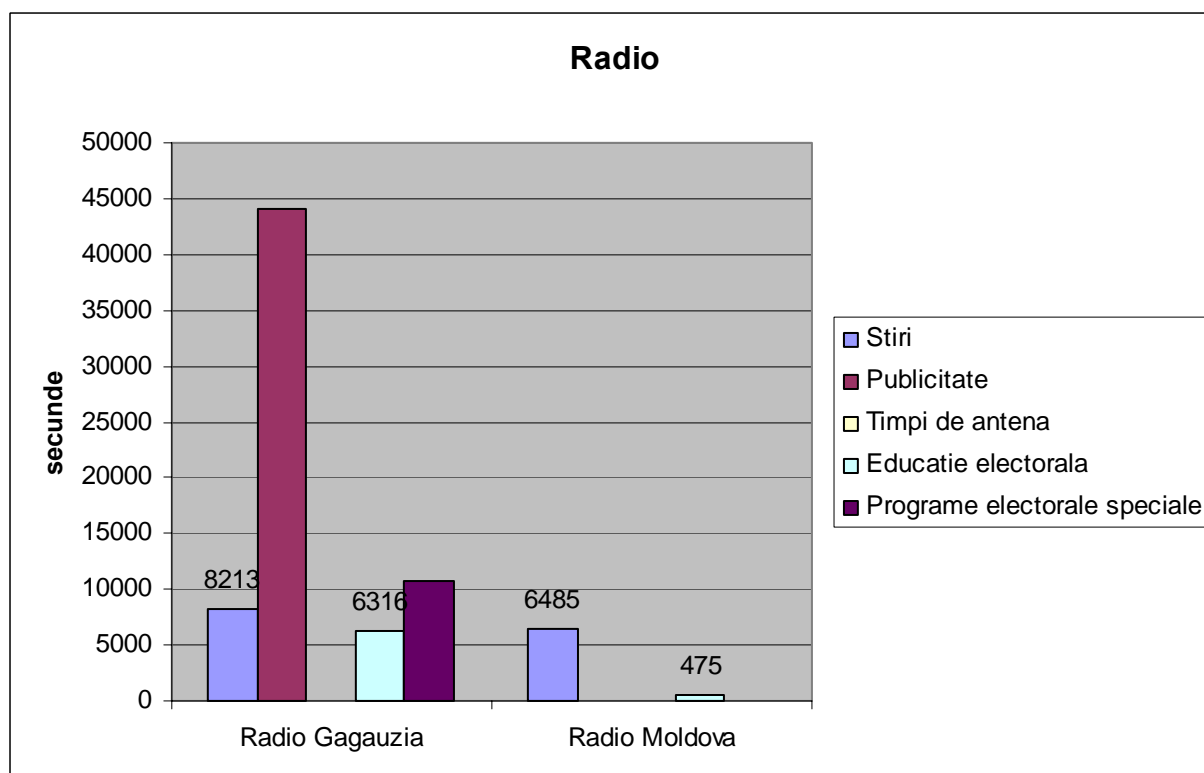
9 octombrie – 1 decembrie 2006

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

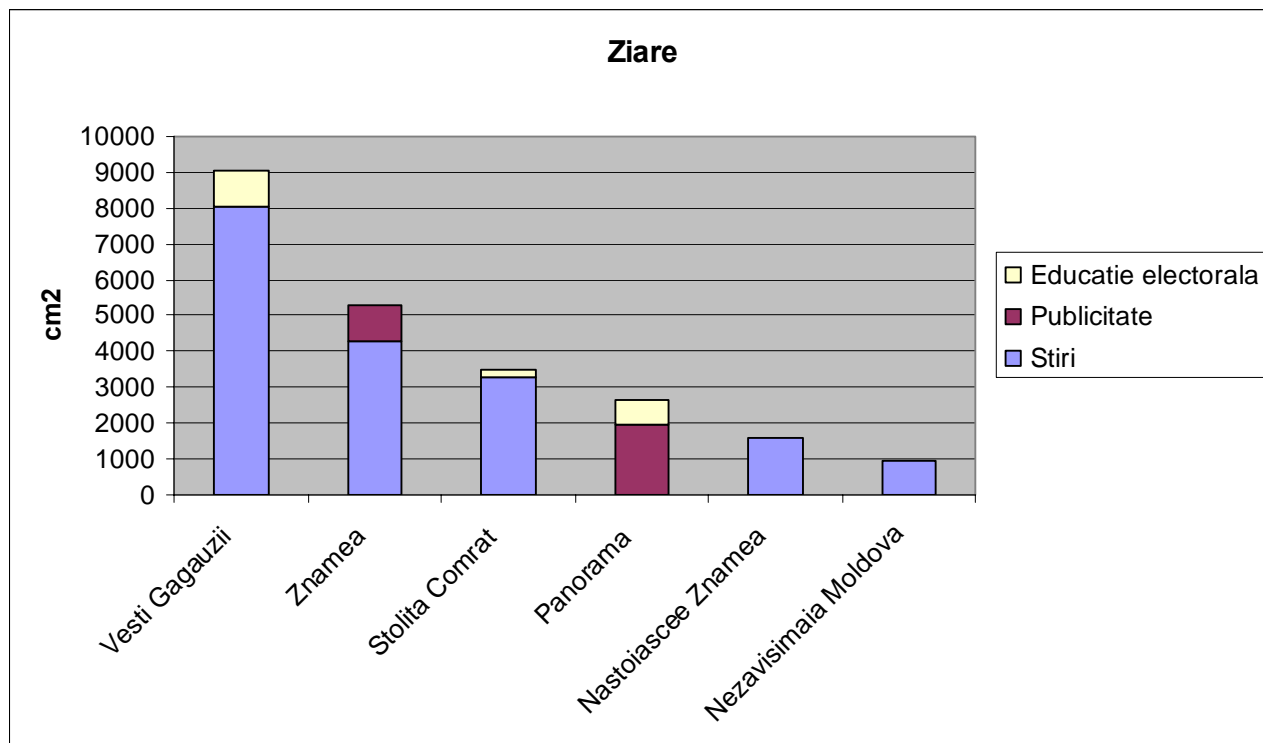
9 octombrie – 1 decembrie 2006

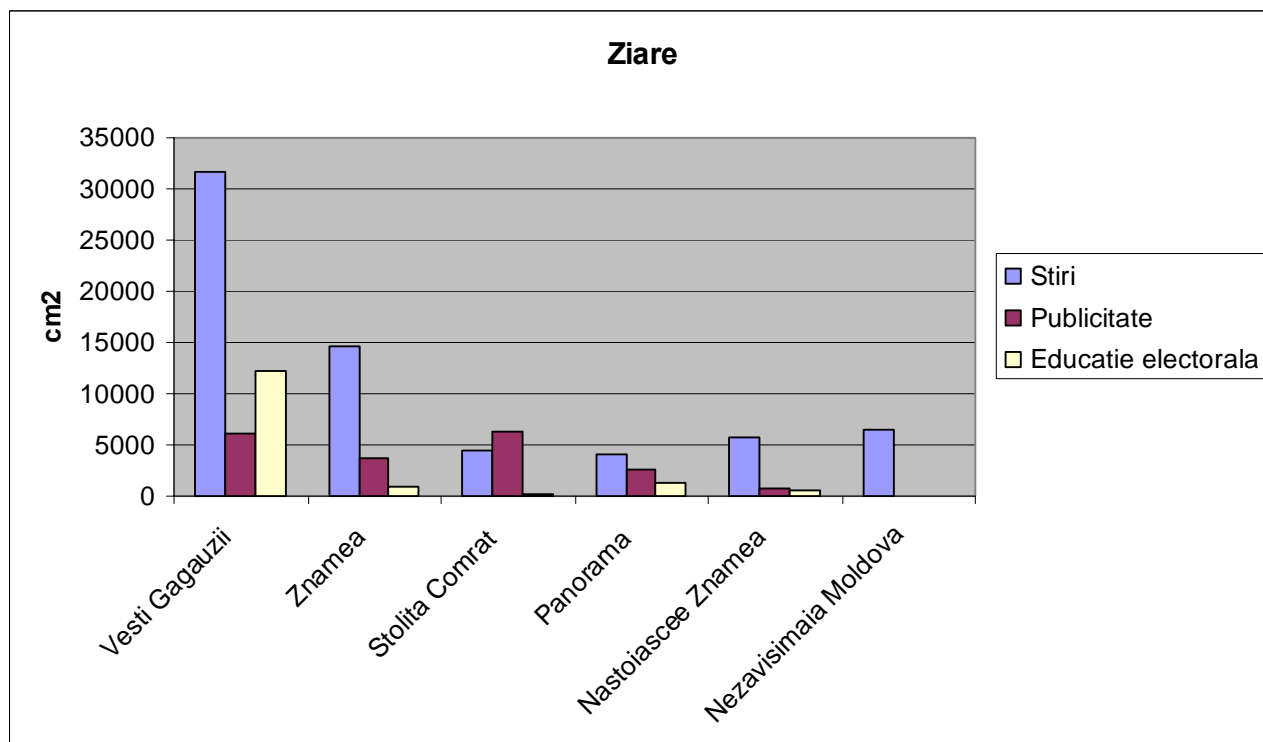
4.1.2 Ziare

În perioada 18 noiembrie – 1 decembrie 2006, ca și în perioada precedentă, Vesti Gagauzii” a publicat cel mai mare volum de materiale electorale, iar „Panorama” a plasat în paginile sale exclusiv publicitate și articole de educație electorală.

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

9 octombrie -1 decembrie 2006

4.2 Candidații vizați, direct sau indirect, în buletinele de știri, frecvența și contextul mediatizării.

4.2.1 Radio și TV

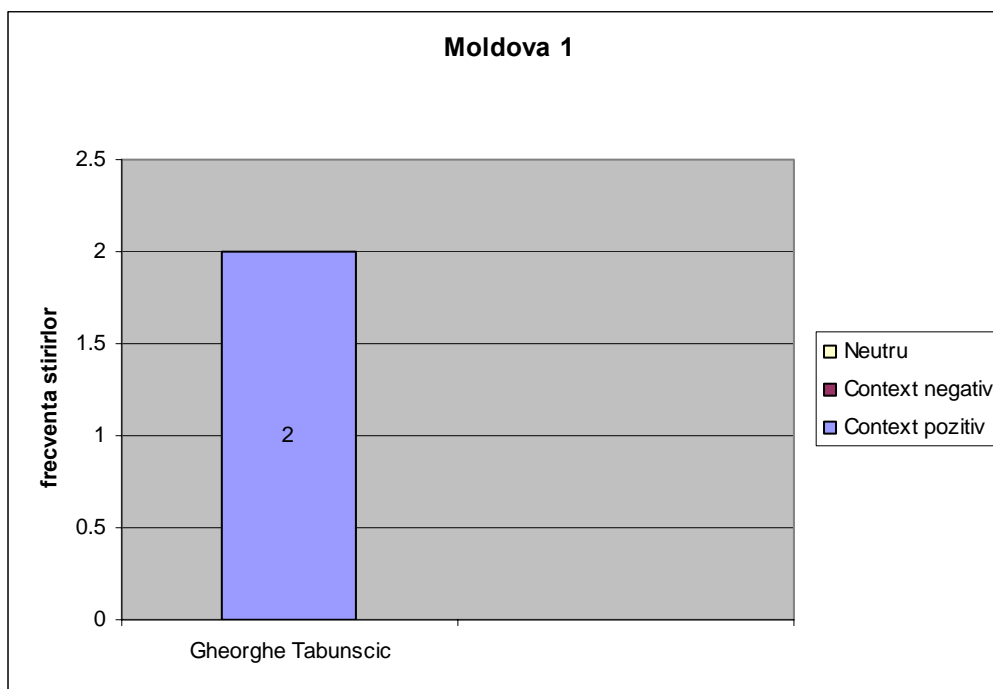
În timp ce *TV Moldova 1*, *Radio Moldova* și *NIT* nu se mai implică pe parcursul perioadei 18–28 noiembrie 2006 în campania electorală din Autonomia Găgăuză, posturile regionale *TV Gagauzia* și *Radio Gagauzia* revin la atitudinea de favorizare, directă și indirectă, a actualului bașcan. Gh. Tabunșcic apare în reportajele despre campionatul Găgăuz Yeri la atletică grea, despre inaugurarea centrului de tineret din Comrat. O favorizare indirectă a actualului bașcan s-a făcut printr-un reportaj despre ședințele executivului de la Comrat, în care se menționează performanțele administrației Găgăuz Yeri.

Ceilalți candidați au fost ignorați în buletinele de știri ale *TV Gagauzia* și menționați neutru în două știri la *Radio Gagauzia*.

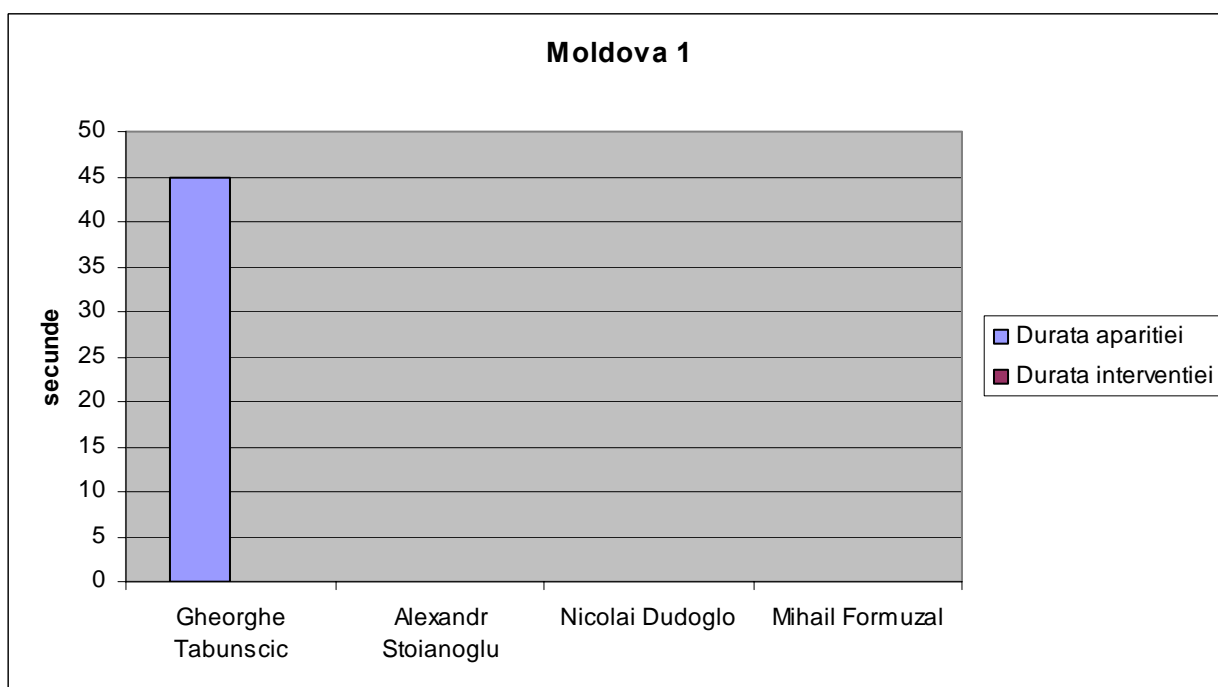
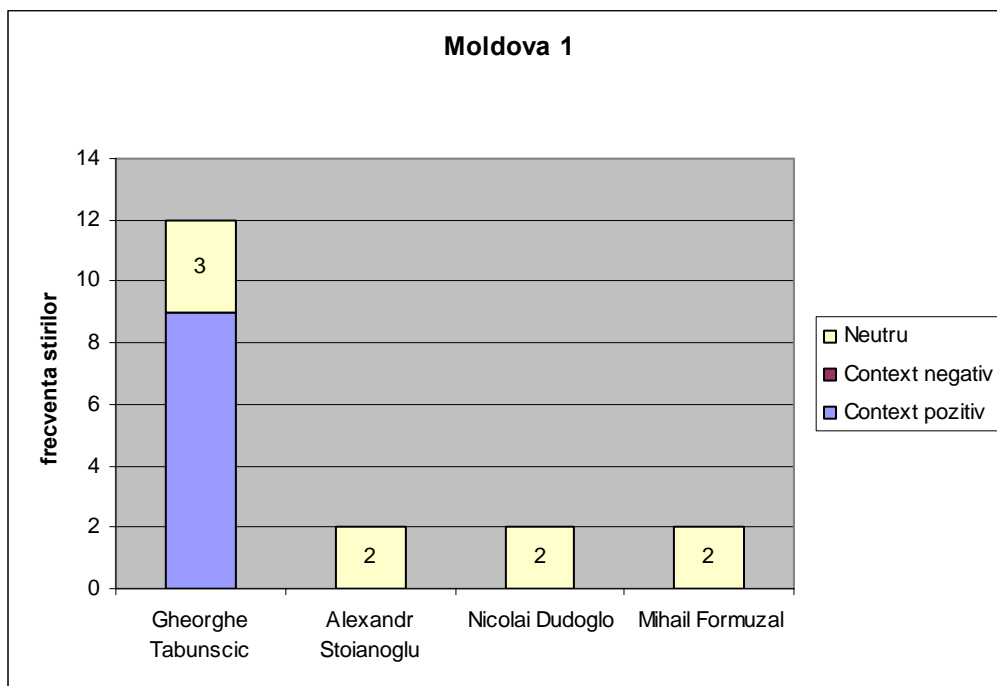
În ultimile trei zile se atestă din partea tuturor posturilor audiovizuale supuse monitorizării un efort în sprijinul actualului bașcan.

TV Moldova 1, *Radio Moldova* și *NIT* difuzează, în mod repetat, o știre în care președintele Voronin apreciază pozitiv conlucrarea dintre autoritățile centrale și autoritățile găgăuze, favorizându-l, indirect, pe actualul bașcan.

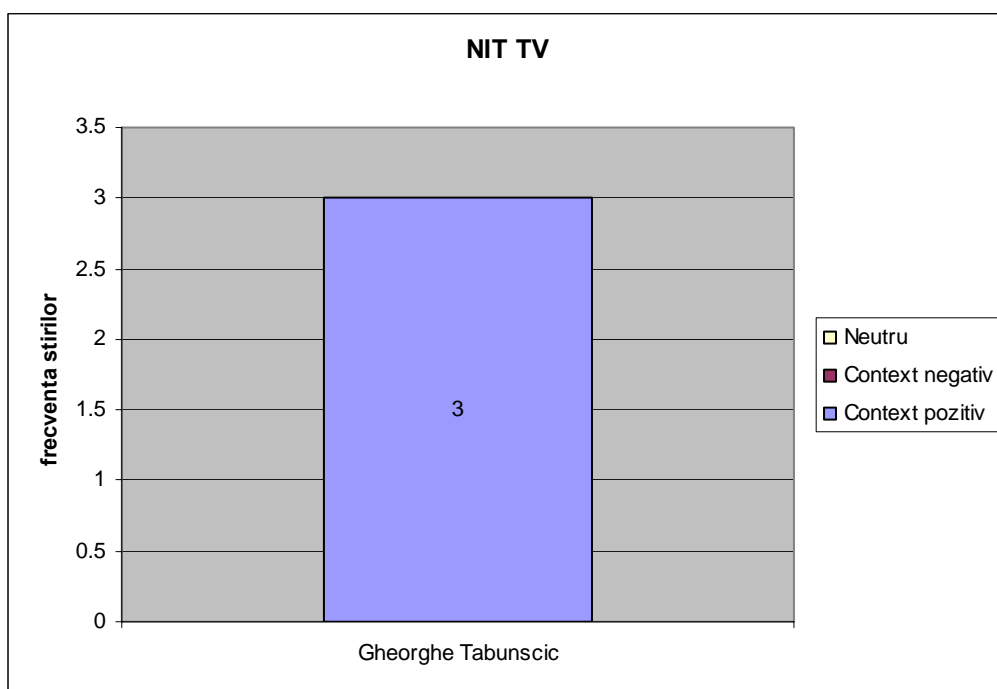
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

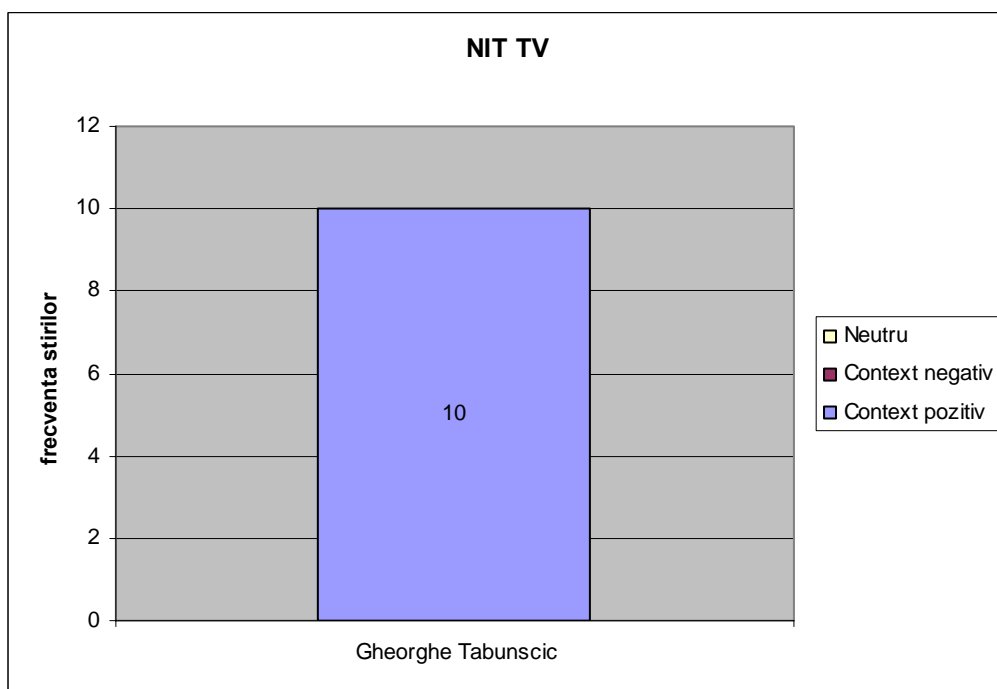
9 octombrie – 1 decembrie 2006

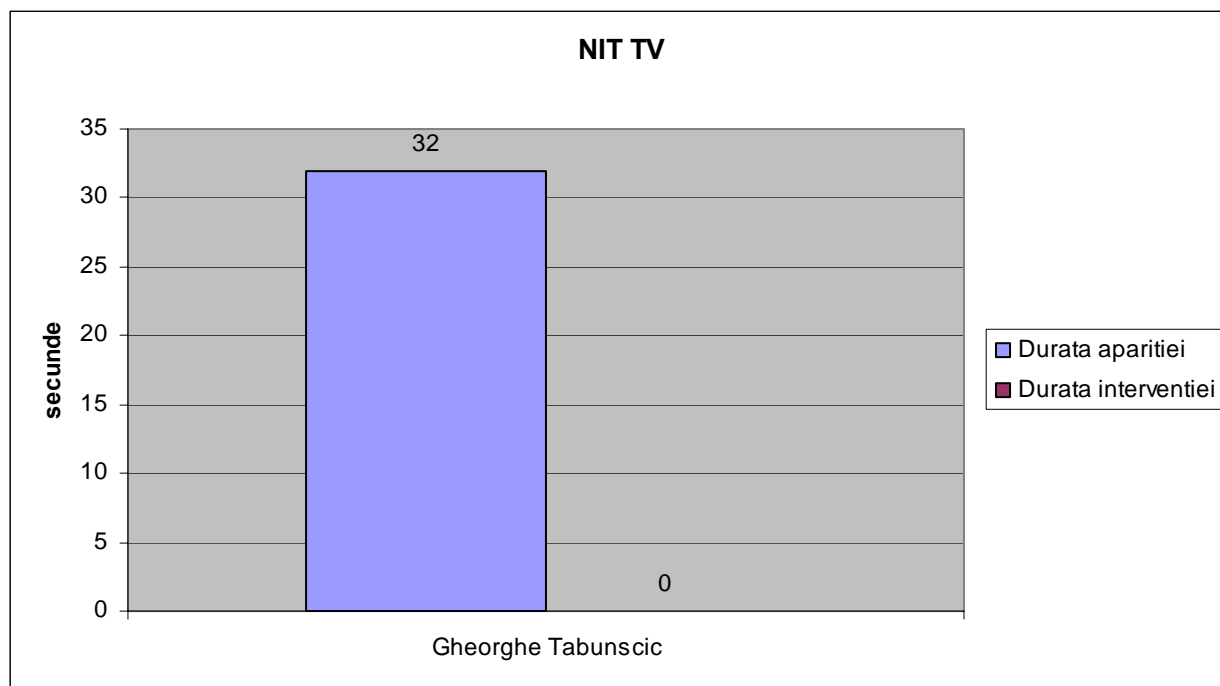

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

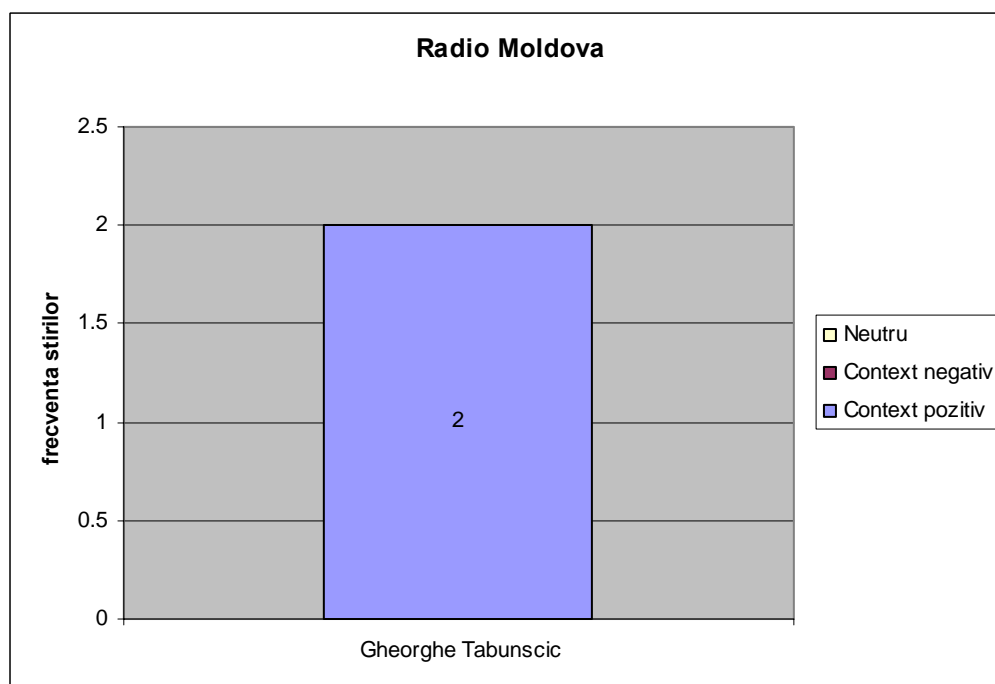

9 octombrie – 1 decembrie 2006

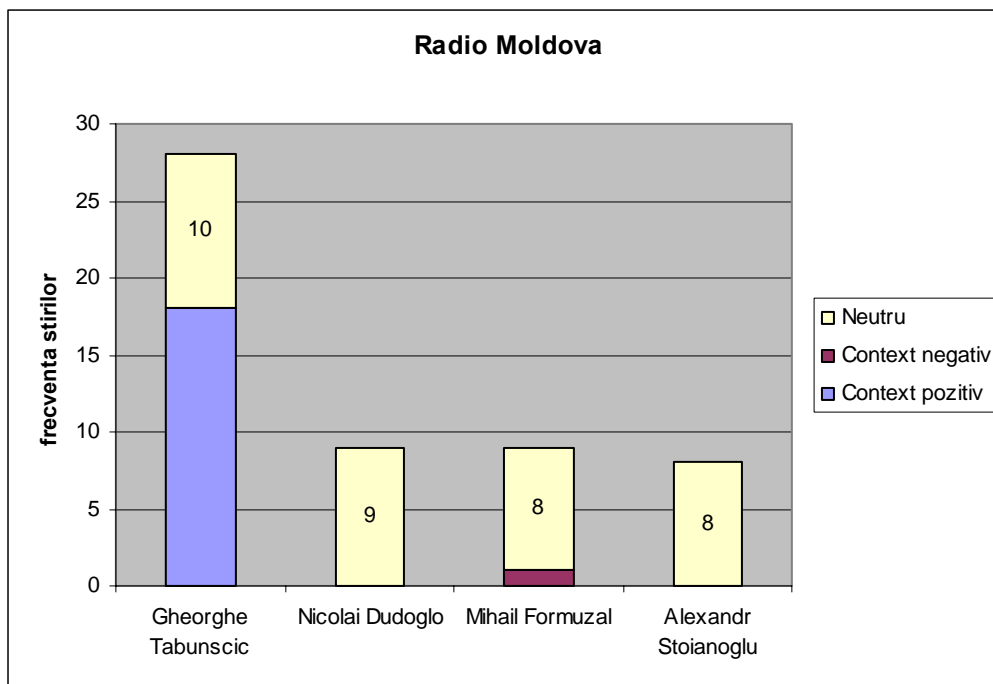

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

9 octombrie – 1 decembrie 2006

În perioada 18- 28 noiembrie, candidatul Gh. Tabunșcic apare, deși cu o frecvență mai mică decât în perioada precedentă, în buletinele de știri la *TV Gagauzia* și *Radio Gagauzia*, fiind favorizat în cadrul unor reportaje, direct sau indirect. Astfel, actualul bașcan a fost implicat în reportajul despre campionatul Găgăuz Yeri la atletică grea (la *Radio Găgăuzia* intervenind personal în cadrul emisiunii), și cel despre inaugurarea Centrului de tineret din Comrat. O favorizare indirectă a candidatului Gh. Tabunșcic s-a făcut prin știrile de la cele două posturi locale despre ședințele executivului de la Comrat, în care se menționează performanțele administrației Găgăuz Yeri.

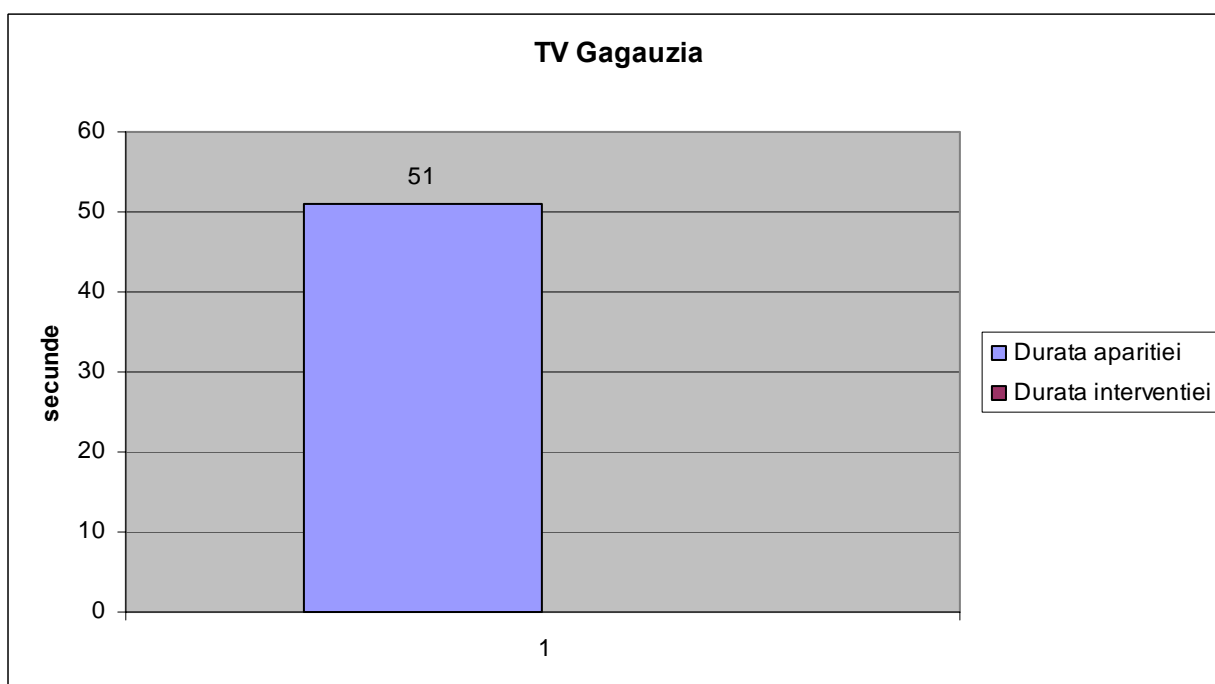
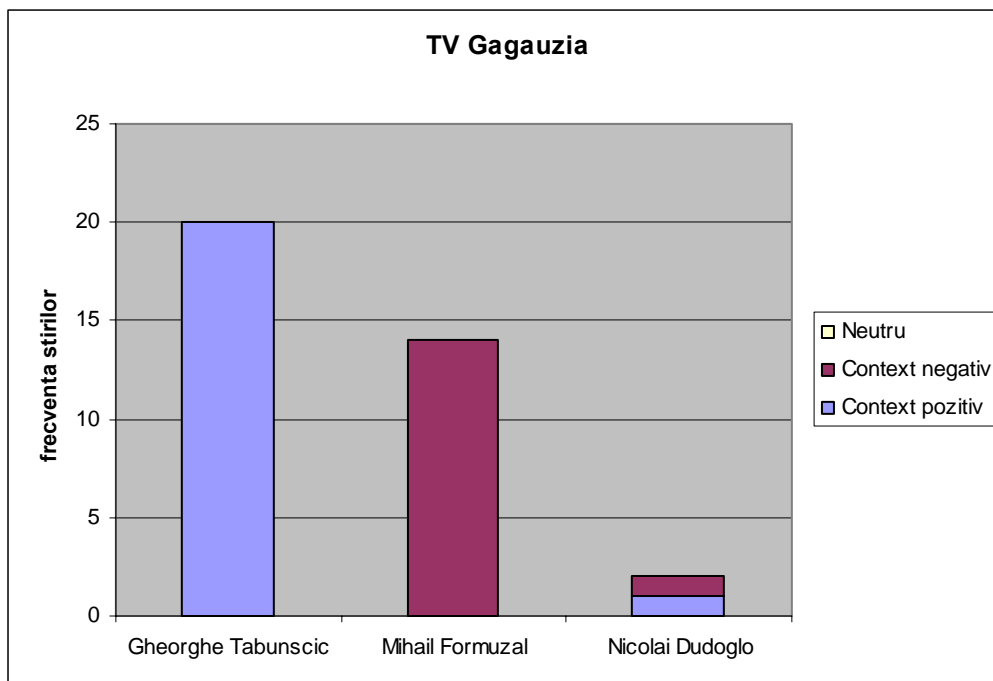
Alți candidați nu au fost menționați în emisiunile de știri de la aceste două posturi.

În ultimile trei zile, în afară de știrea menționată mai sus, privind conlucrarea armonioasă dintre Chișinău și Comrat, ce s-a stabilit în ultima perioadă, TV Găgăuzia le-a oferit alegătorilor trei emisiuni de opinie laudative la adresa lui Gh.Tabunșcic și critice la adresa lui M.Formuzal și N. Dudoglu:

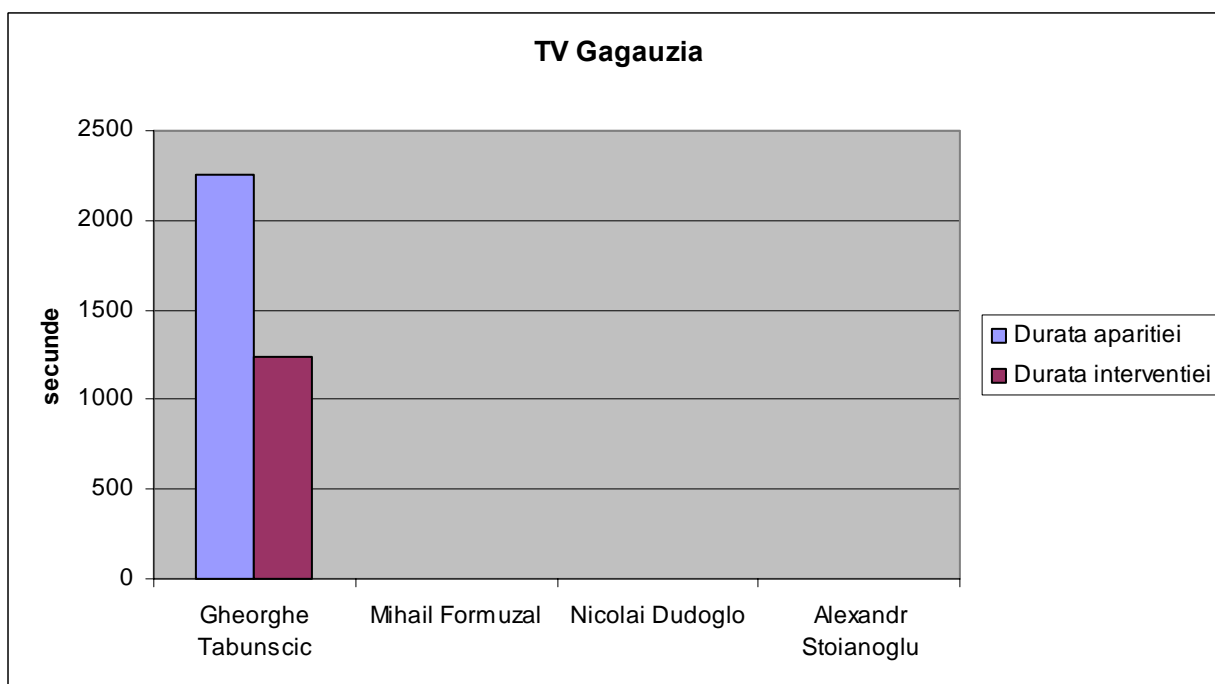
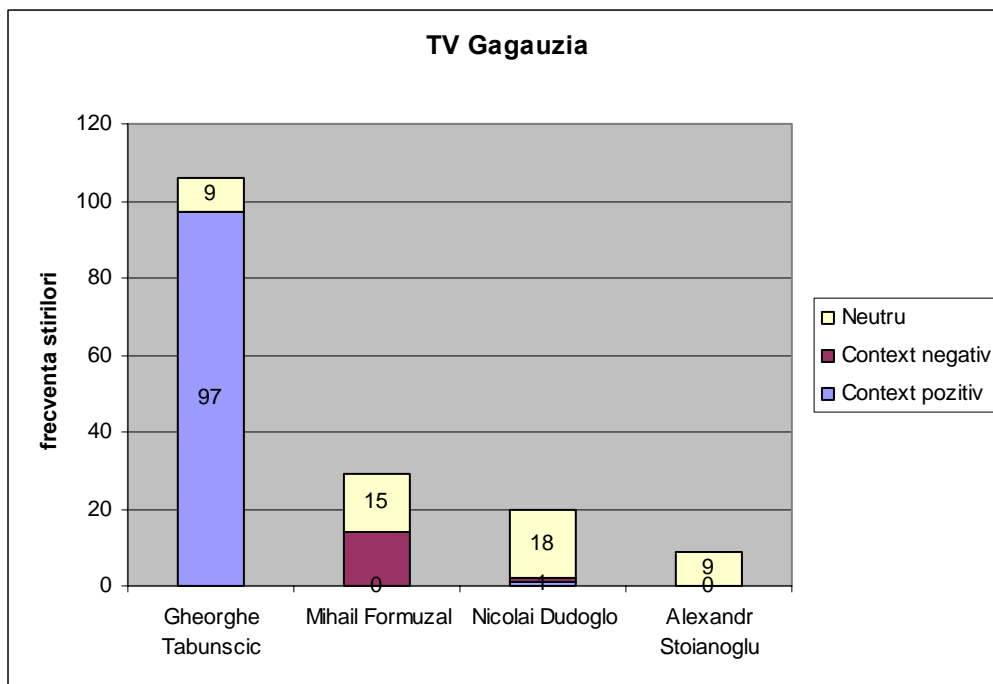
- Apelul lui Gh. Tabunșcic către alegători, difuzată repetat, pe 1.12.2006 (720 sec).
- Emisiune cu interviuarea unor lideri locali din Ciadâr-Lunga, care-l critică dur pe candidatul M. Formuzal și-l laudă pe Gh. Tabunșcic, material repetat și pe 1.12.2006 (1100 sec).
- Apelul unui grup de consilieri din Consiliul municipal Comrat către alegători pentru a susține candidatura lui Gh. Tabunșcic; sunt criticați M. Formuzal și N. Dudoglu (1900 sec).

În ultimile zile Radio Găgăuzia a difuzat, în avantajul indirect al candidatului Gh. Tabunșcic, un reportaj privind relansarea sectorului agrar în s. Cotovsc, grație suportului administrației găgăuze.

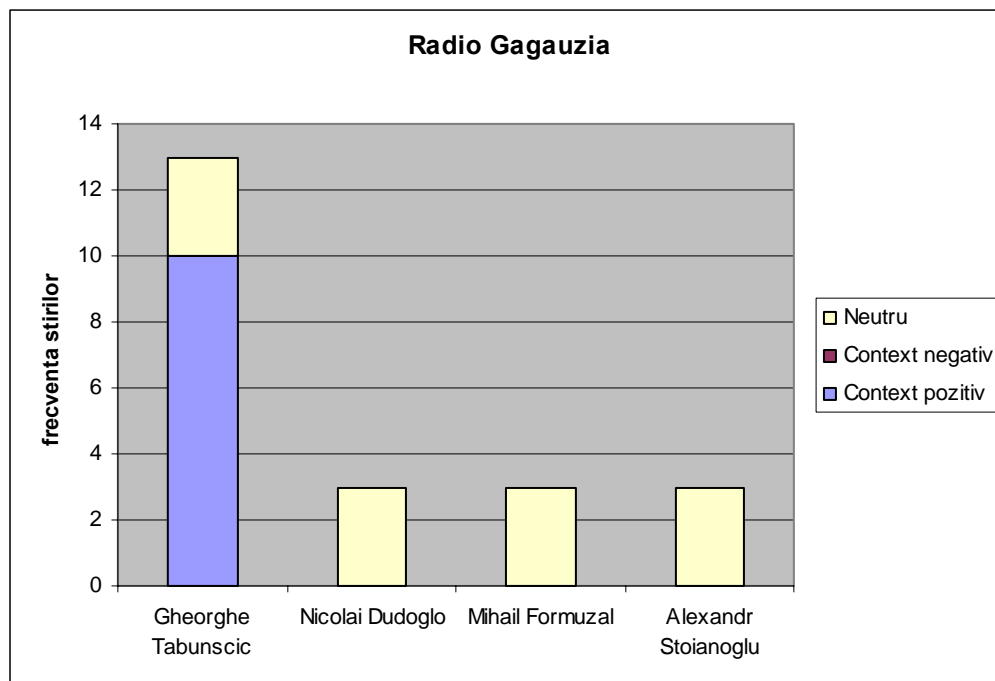
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

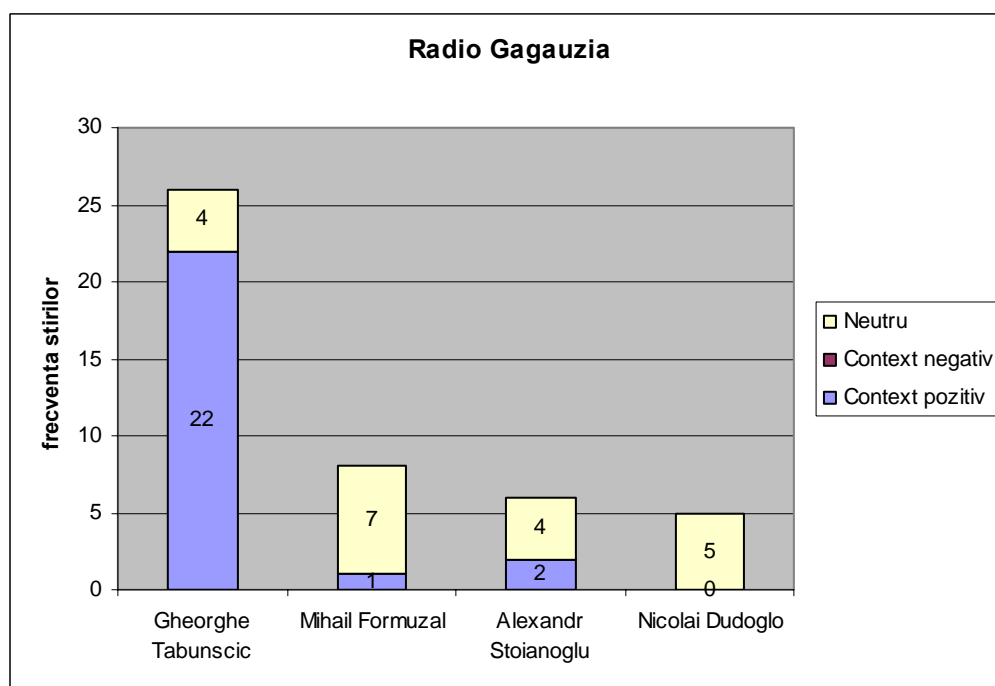
9 octombrie – 1 decembrie 2006

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

9 octombrie – 1 decembrie 2006

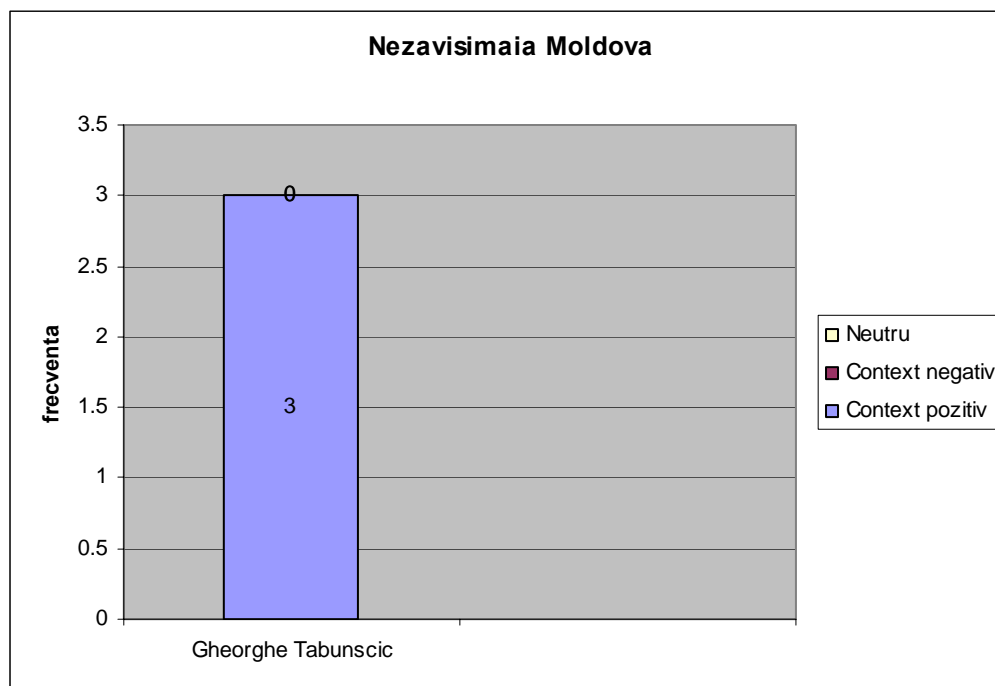

4.2.3 Presa scrisă

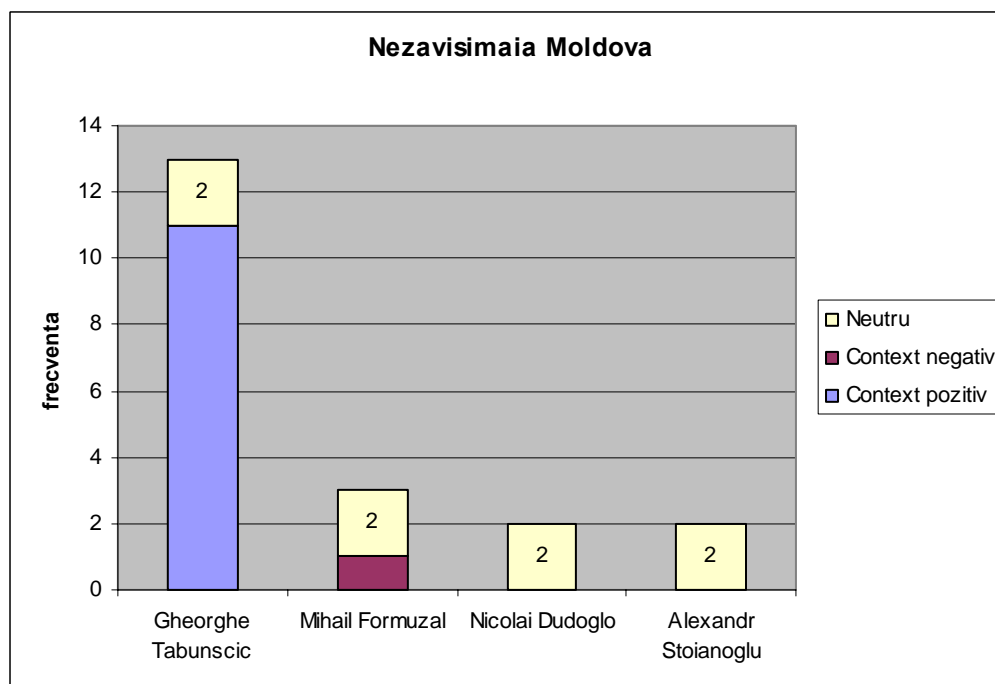
În perioada 18 noiembrie – 1 decembrie 2006, ziarele „Nezavisimaia Moldova” „Vesti Gagauzii și „Znamea” (Ceadâr-Lunga) au continuat să-l favorizeze pe actualul bașcan. „Stolița” (Comrat) l-a sprijinit pe actualul primar al Comratului Nicolai Dudoglo, în timp ce Gh.Tabunșcic a fost prezentat atît critic, cît și laudativ.

Ziarul independent „Nastoiășcee Znamea” și-a menținut atitudinea critică față de Gheorghi Tabunșcic, favorizându-l Mihail Formuzal și prezentîndu-i neutru pe ceilalți doi candidați.

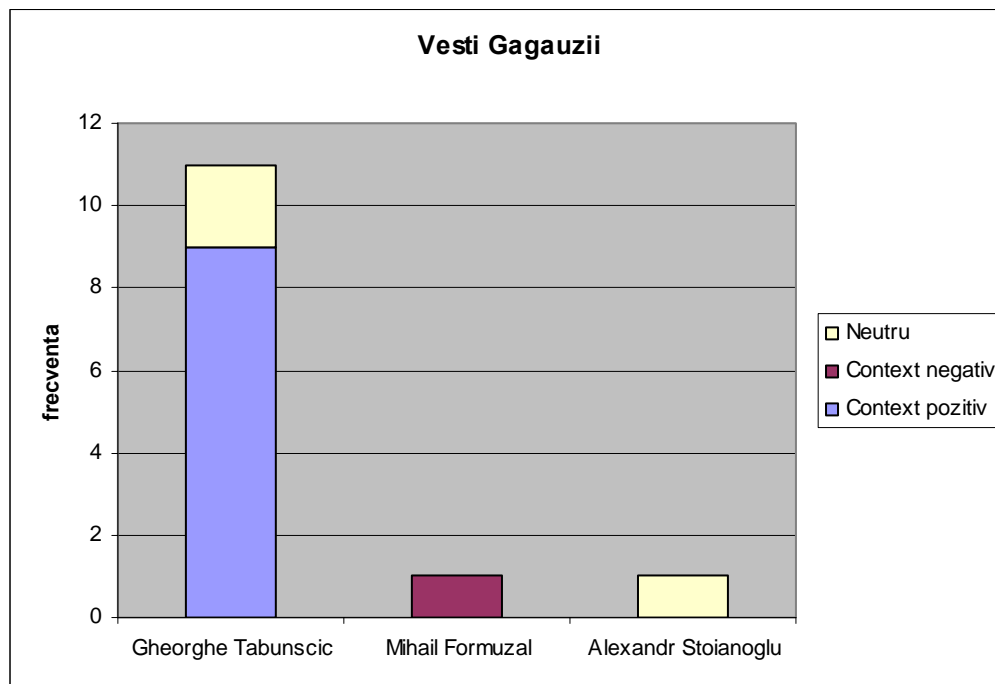
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

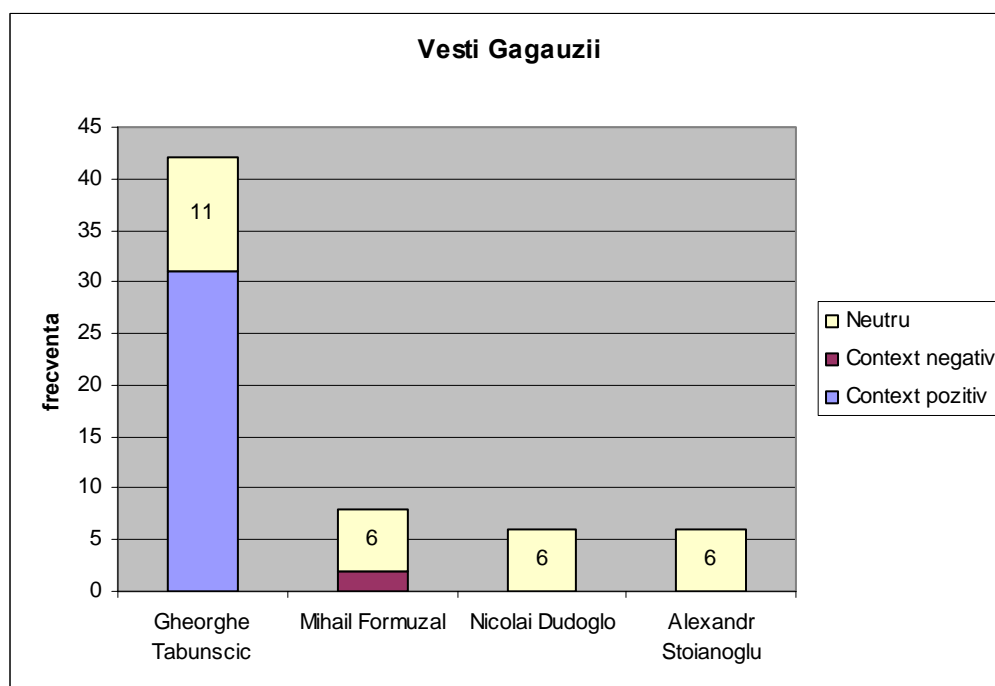
9 octombrie – 1 decembrie 2006

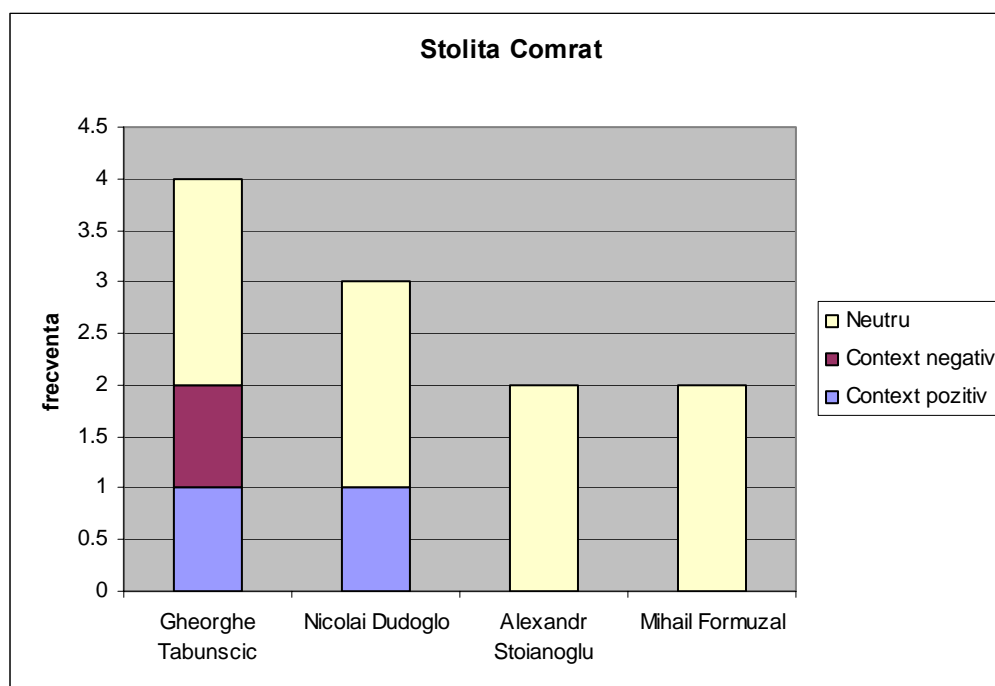
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

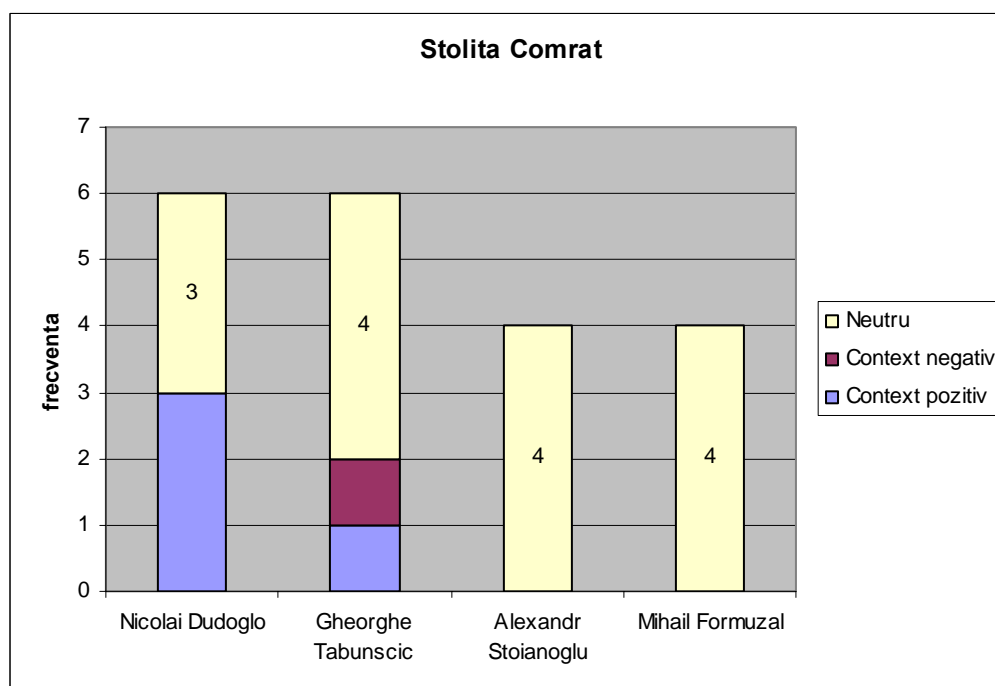
9 octombrie – 1 decembrie 2006

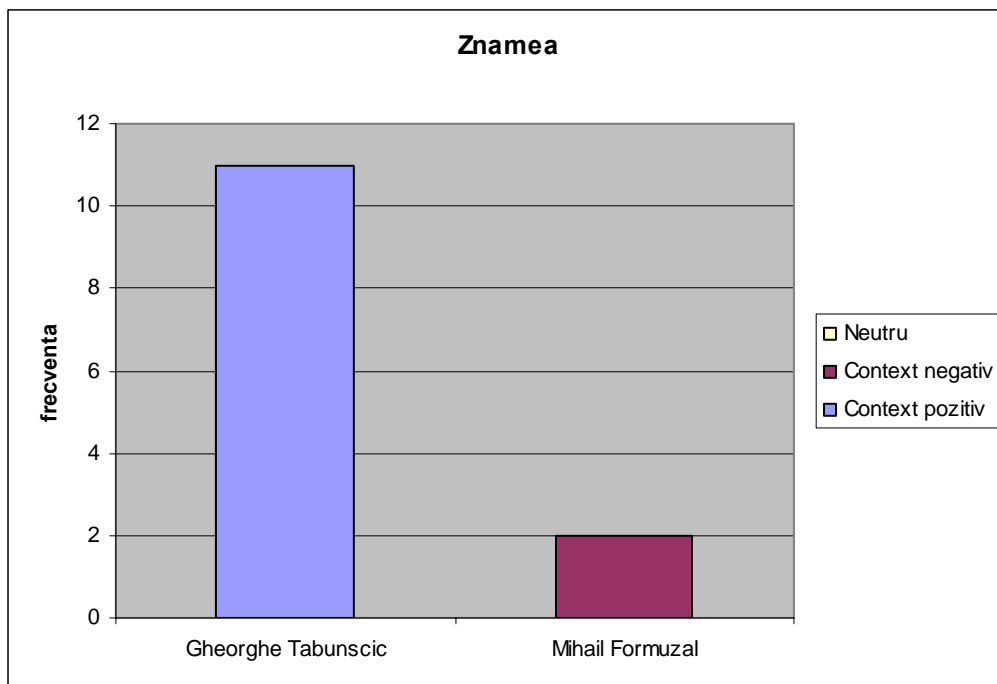
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

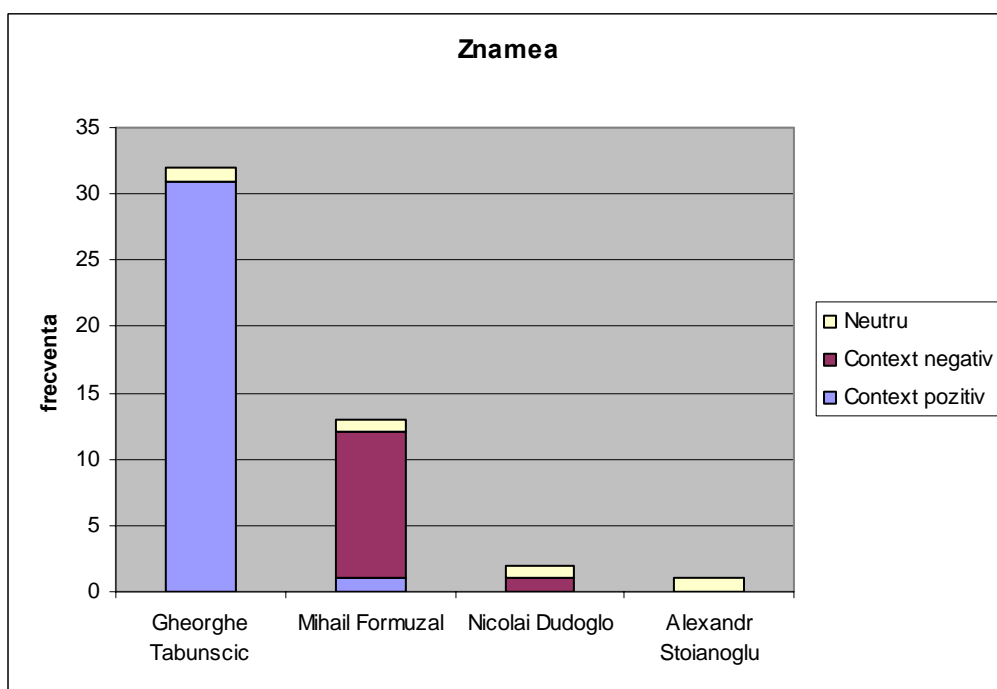
9 octombrie – 1 decembrie 2006

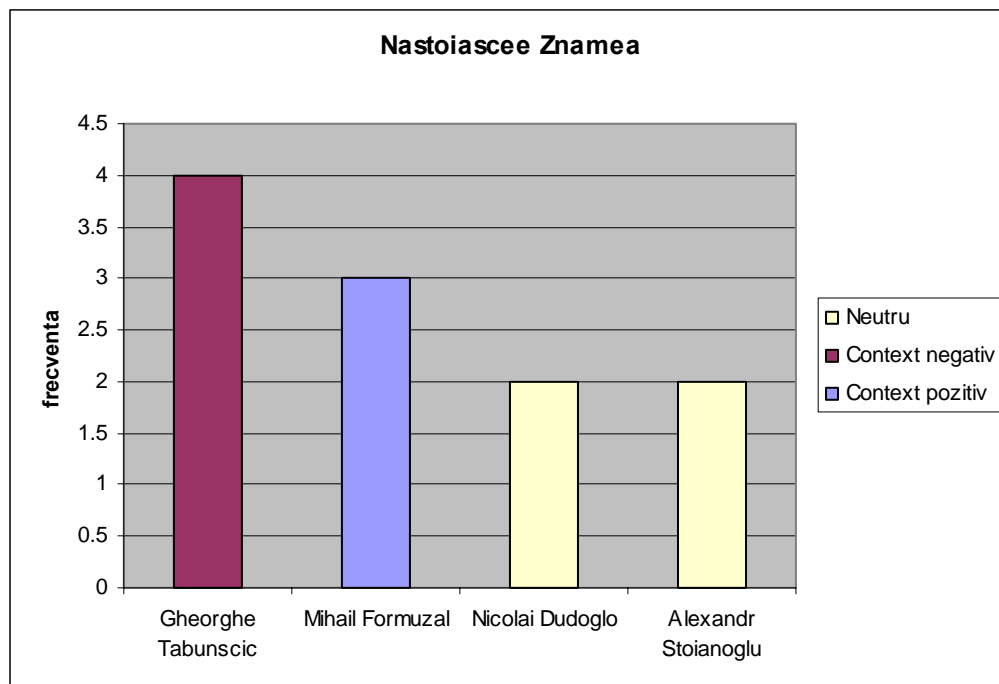
18 noiembrie – 1 decembrie 2006

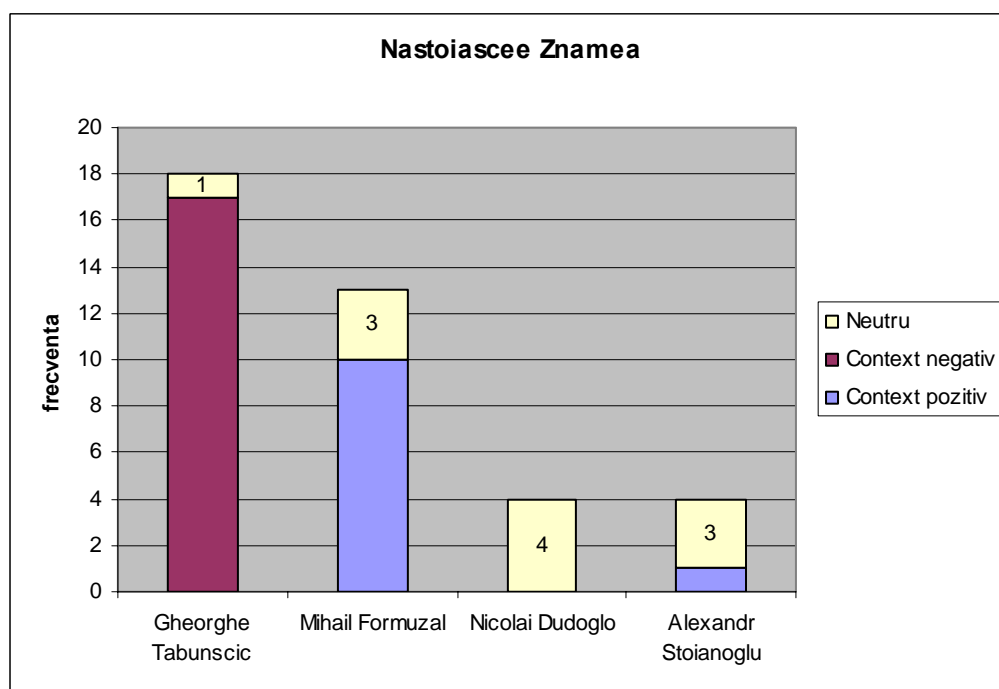
9 octombrie – 1 decembrie 2006

18 noiembrie – 1 decembrie 2006

9 octombrie – 1 decembrie 2006

9 octombrie – 1 decembrie 2006

